

Dosarul nr. 2ra-1036/19

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) R. Pascari
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ermicioi Lidia,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ermicioi Lidia
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
examinarea în termen rezonabil a cauzei,

împotriva deciziei din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Ermicioi Lidia și s-a menținut hotărârea din 29 mai
2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 29 ianuarie 2018, Ermicioi Lidia a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
examinarea în termen rezonabil a cauzei.

În motivarea acțiunii, reclamanta Ermicioi Lidia a menționat că la 08 iulie 2008
s-a adresat cu o plângere către organul de urmărire penală, prin care a solicitat
tragerea la răspundere penală a lui Lungu Vitalie, care i-a însușit suma de 258 600 lei,
cauzându-i prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

A specificat că în cadrul cauzei penale, a fost recunoscută ca parte vătămată și a
depus cerere privind recunoașterea în calitate de parte civilă.

A relatat că prin ordonanța din 16 iulie 2014 a Procuraturii Anenii Noi, cauza
penală a fost clasată, iar prin încheierea din 17 decembrie 2014 a judecătorului de
instrucție, ordonanța a fost anulată din cauza deficiențelor depistate și anchetei
ineficiente, cu obligarea de a transmite cauza penală pentru organizarea urmăririi
penale suplimentare și lichidarea neajunsurilor depistate.

A invocat că după anularea ordonanței de către judecătorul de instrucție, la 30
septembrie 2015, Procuratura a emis o ordonanță identică cu cea anulată, fără să fi
fost înlăturate neajunsurile depistate, fapt care în opinia reclamantei a dus la

încălcarea dreptului său, recunoscut de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel prin încheierea din 18 mai 2015 a judecătorului de instrucție, a fost anulată în mod repetat ordonanța de clasare a cauzei penale, cu obligarea de a relua urmărirea penală, iar la 31 octombrie 2016 în mod repetat s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Lungu Vitalie și clasată cauza penală.

Prin decizia din 13 aprilie 2017 a Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, s-a anulat ordonanța contestată cu obligarea de a relua urmărirea penală și de a lichida neajunsurile depistate.

La 02 octombrie 2017 a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui Lungu Vitalie și clasat dosarul penal, iar prin încheierea din 16 ianuarie 2018 s Judecătorei Căușeni (sediul Ștefan Vodă), ordonanța contestată a fost anulată cu obligarea procurorului de a relua urmărirea penală și de a înlătura neajunsurile depistate.

A invocat reclamanta că urmărirea penală durează din anul 2008 pînă în prezent, ceea ce reprezintă o tergiversare continuă din partea autorităților statului.

A solicitat reclamanta constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, încasarea sumei de 10 000 euro convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii cu titlu de prejudiciul material, cu aplicarea dobânzilor de întârziere conform art.619 Cod civil din momentul devenirii hotărârii definitive și executorii.

Prin hotărârea din 29 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ermicioi Lidia.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că referitor la eventualitatea aplicabilității la speță a prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sub aspect penal, aceasta poate fi invocată doar de persoana împotriva căreia un agent al statului a formulat o anumită acuzație în materie penală, potrivit sensului autonom dat de jurisprudență acestui termen.

Astfel, prima instanță a concluzionat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului face referință la faptul că în materia pretinselor violări a duratei procedurilor penale, victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, martorii și alte persoane participante la proces în afară de acuzat (bănuț, învinuit, inculpat), nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale, adică încălcarea art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale poate fi invocată numai de persoana căreia i s-a înaintat acuzație.

Prin urmare, prima instanță a conchis că aplicabilitatea art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în latura penală nu poate fi invocată de alți participanți la cauza penală, inclusiv de partea vătămată.

Cu referire la eventualitatea aplicării la speță a prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sub aspect civil, instanța de fond a reținut că Ermicioi Lidia este persoana, care a depus o plângere, în baza căreia a fost pornită cauza penală în privința lui Lungu Vitalie.

Astfel reclamanta deși a solicitat să fie recunoscută în calitate de parte civilă, materialele cauzei nu atestă această calitate a sa, or în conformitate cu art. 61 alin. (2) Codul de procedură penală, recunoașterea ca parte civilă se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței de judecată.

La caz, prima instanță a invocat că o asemenea ordonanță nu a fost anexată la materialele cauzei și prin urmare cerința privind constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Prin decizia din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ermicioi Lidia și s-a menținut hotărârea din 29 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

La 08 aprilie 2019, Ermicioi Lidia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Recurenta Ermicioi Lidia, în motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material.

A relatat recurenta că omisiunea organelor procuraturii în asigurarea unei anchete afective, a împiedicat valorificarea pretențiilor civile și repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

A specificat recurenta că la examinarea acțiunii civile depusă în anul 2012, a fost depășit termenul legal pentru examinarea unei astfel de cauze, acest fapt în mare parte fiind datorat de comportamentul instanței și al participanților la proces, care sunt agenți ai puterii publice.

A menționat recurenta că nu pot fi reținute argumentele instanțelor de judecată referitor la faptul că încălcarea art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale poate fi invocată numai de persoana căreia i s-a înaintat acuzație, or, o excepție constituie situația când victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă a procedurii penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil, examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurii penale, situație în care poate fi apreciată și durata procedurilor penale, dar începând cu momentul înaintării acțiunii civile.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 04 decembrie 2018, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 08 aprilie 2019, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor

invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinînd temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmerts c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ermicioi Lidia, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ermicioi Lidia.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari